

Hørings svar fra Landsforeningen for barnevernsbarn (LFB)

Riksrevisjonens undersøkelse av Barne-, ungdoms- og familieetatens bistandsplikt ved akutt plasseringer i barnevernet

Landsforeningen for barnevernsbarn (LFB) takker for muligheten til å komme med sine tanker om Riksrevisjonens undersøkelse av Barne- ungdoms- og familieetatens bistandsplikt ved akutt plasseringer i barnevernet. LFB har i 21 år jobbet for bedre medvirkning på individ- og systemnivå. Vi bruker vår demokratisk forankrede politikk når vi gir våre hørings svar.

Vi ønsker først og fremst å vise til punktet «Akutt plasseringer» som finnes i Landsforeningen for barnevernsbarn sin politiske plattform. Der finner vi blant annet punktene:

- Alle akutt plasseringer må gjennomføres på en minst mulig traumatisk måte.
- Det skal tas hensyn til problematikken og grunnlaget for plasseringen i den enkelte sak slik at barnets behov blir ivaretatt.

Ut fra disse punktene, og resten av organisasjonens politiske plattform tenkes følgende svar på spørsmålene.

Hva er årsaken til at det er ulik tolkning av regelverket som omhandler Bufetats bistand til den kommunale barneverntjenesten?

Før vi begynner med vår mening til hvorfor det er så ulik tolkning rundt regelverket vil vi sterkt legge vekt på hvor kritisk det kan være at forskjellig mennesker kan tolke en, eller flere, lovgivninger. Til tross for at det

gjennomgående i undersøkelsen fra Riksrevisjonen vises til at Bufdir har kommet med tolkningsuttalelser er de akkurat det: tolkninger.

Tolkning av regelverket vil påvirkes av en mengde faktorer. Den hverdagen en selv sitter i, det faglige kunnskapsgrunnlaget, den relasjonen en har til partene og de erfaringer en har fra tidligere samarbeid. LFB erfarer at jo bedre relasjon mellom saksbehandlere, jo større enighet i forhold til bistandsplikten. Om man har en god relasjon vil det naturlig være en felles interesse for å finne gode tilbud, og forståelsen av plikten vil være omforent.

På den andre siden vil en i de tilfellene hvor det er stor avstand i de faglige vurderingene, og mislykkede forsøk på dialog, være utfordringer å komme til en omforent enighet. Den relasjonskompetansen en sitter med «på begge sider» vil til slutt bli avgjørende for enigheten.

I riksrevisjonens «funn og anbefalinger» skrives det: Forskjellige tolkninger av regelverket får uheldige konsekvenser for barna som akutt plasseres.

Dette er et bekymringsverdig funn, da det er barna som blir skadelidende av at de voksne ikke blir enige.

Hva er grunnen til at den kommunale barneverntjenesten ikke alltid får det avgjørende ordet i valg av tiltak til barn som akutt plasseres, slik loven forutsetter?

Dette kan bero på flere forhold. De systematiske forskjellene som påvirker beslutningsprosessene kan være en årsak. Her vises det til at det er liten grad av innsyn for begge parter hva beslutningsgrunnlag angår. LFB kjenner til at det er stor variasjon i opplevelsen av samarbeidet i akuttsituasjoner. Faglige beslutninger prøves uten at en fra Bufetats side har kjennskap til barnet i den grad barneverntjenesten har.

Det vil alltid være et «maktforhold» mellom statlige- og kommunale ansatte. Flere av våre medlemmer merker også dette forholdet, og vi hører fra tid til annen setningen: «... og så kom Bufetat og kjørte over hele greia.»

Vi håper ikke det neste vi vil si er tilfellet, men vi velger å nevne det likevel, for det kan også tenkes at kommunalt ansatte i større grad tar «til takke med» det de får av tilbud, selv om de vurderer at det ikke er optimalt, fordi de ikke orker en lang runde med krangling.

Det er nødt til å settes et større fokus på dette maktforholdet, da vi er redde for at det bunner i mye av disse uenighetene.

Hva er grunnen til at Bufetat ikke kan tilby alle barn et tilpasset akutttilbud?

Mange i Landsforeningen for barnevernsbarn opplever at tilbudet Bufetat i stor grad leverer er tilstrekkelig. Det som derimot ikke kan forsvares er at kommunene godkjenner tilbud de ikke er fornøyde med. Vi vet at barn og unge som må akutt plasseres har store utfordringer, og de fortjener et tilbud som kan hjelpe de til å møte disse utfordringene på en god måte. At Bufetat ikke kan tilby alle barn et tilpasset tilbud handler ikke nødvendigvis alltid om at kommunene og Bufetat er uenige – men heller at det ikke er et stort nok samfunnsfokus på hvor mange barn og unge som trenger denne hjelpen.

Derfor er det veldig fint at Barne- og likestillingsministeren i sitt brev til Riksrevisjonen skriver at innsatsen med å rekruttere nye beredskapshjem vil også fremover være en prioritert oppgave. Vi savner likevel en redegjørelse på hvordan dette skal gjøres, og hvorfor det ikke har blitt gjort tidligere. Her vil vi også gjøre komiteen oppmerksomme på at nedgangen i rekruttering har vært betraktelig, i region Nord var den før sommeren ned 30%.

Hva er grunnen til at akutttilbudet varierer etter hvilken region barnet tilhører?

Et differensiert tilbud er viktig! Derimot vil det være regionale forskjeller i hva slags type hjelp som er mest etterspurt. Et skreddersydd tilbud vil også kreve at tilbydere har incentiver som muliggjør rask omstilling. LFB ser frem til arbeidet med kombinerte institusjoner innen barnevern og psykisk helse.

Variasjonen i akutttilbudet vil også være avhengig av behovene i regionene. LFB har et punkt i vår politikk som sier at hjelp og oppfølging skal tilbys der barnet er. Dette vil stille store krav til den kompetansen regionene rår over. Det kan nok tenkes at slik kompetanse finnes, men utfordringen er at Bufetat selv ikke kan ha all denne kompetansen stående «på vent». Vi forstår at det alltid vil være nødvendig å ta økonomiske avgjørelser, men som organisasjonen som representerer barna vil vi innstendig be dere om å slutte med å tenke økonomi over barnets beste. Et godt barnevern koster penger.

I forhold til bistandsplikten vil LFB påpeke en del utfordringer som vi som organisasjon erfarer, og derfor ønsker å sette et fokus på.

Matchen mellom beredskapshjem, eller institusjon, og det enkelte barn er avgjørende for videre plasseringsforløp. I mange tilfeller er det uenighet mellom kommune og stat i hva som er riktig plassering. LFB vil også gjøre komiteen

oppmerksom på at vi kjenner til flere tilfeller hvor samarbeidet mellom kommune og Bufetat i akuttfasen har vært så problematisk at det har forverret situasjonen for barnet. Dette er tilfeller vi dessverre ikke kan systematisere oss vekk fra, men det er vår organisasjons mening at dette handler om egnethet hos de som skal være profesjonelle og de som skal utøve offentlig myndighet.

Det er ikke bare uheldig, som Riksrevisjonen skriver, at det kommunale barnevernet i mangel av alternativer, godkjenner tiltak de mener ikke samsvarer med barnets behov. Når det i tillegg kommer frem at noen kommuner som ikke godkjente tilbudet fra Bufetat, finner tilfeller hvor barnet ble boende hjemme, er skremmende.

På bakgrunn av dette krever Landsforeningen for barnevernsbarn at alle barn som akutt plasseres får et tilbud som tilsvarer deres behov. For at dette skal kunne bli realiteten må bistandsplikten i akutt plasseringer klargjøres. Hvem som skal klargjøre dette henger ikke vi oss opp i, men vi som barnevernsbarnas stemme synes det er viktig at vi er med på å si noe om hvordan dette kan bli gjort på en måte som kommer barna til gode.

Med vennlig hilsen

Landsforeningen for barnevernsbarn v/

Vilde Adolfsen

Thomas

Johansen

Leder

Nestleder